

روزشمار

یک شنبه

۱۱ مرداد ۱۳۶۶

۶ ذیحجه ۱۴۰۷

۲ اوت ۱۹۸۷

۱۷۹

در پی حمله دیروز نیروهای خودی و عقب نشینی دشمن از “تپه شهدا” و “تپه رحمان” در محور شمالی جبهه “میمک”، ارتش عراق امروز با تقویت نیروهای خود و پشتیبانی شدید هوایی، برای تصرف این ارتفاعات به سه پاتک نسبتاً سنگین در ساعات ۸ صبح، ۱۸ و ۱۹:۳۰ دست زد. این حملات با پایداری نیروهای خودی مواجه شد و هیچ دست‌آوردی برای متجاوزان نداشت. ^(۱) دشمن هم‌زمان با حملات زمینی و فعالیت هلی‌کوپترهای خود، بیش از ده بار نیز منطقه عملیاتی میمک و “سرنی” را بمباران کرد. ^(۲) از سوی دیگر، در منطقه “نفت‌شهر” یکی از دو فروند هلی‌کوپتر عراقی که قصد حمله به مواضع نیروهای خودی را داشت، هدف قرار گرفت و سرنگون شد. ^(۳)

ارتش عراق پس از عقب‌نشینی از چند ارتفاع این منطقه - که در روزهای نخست به دست آورده بود - در اطلاعیه‌ای بدون اشاره به ده روز حملات پی‌درپی، تنها به اعلام تعداد پرواز هلی‌کوپترها و هواپیماهای خود بسنده کرد و بدین ترتیب ضمن اذعان به شکست، به تلاش‌های خود برای تصرف ارتفاعات میمک پایان داد. ^(۴)

۱۸۰

با فعال شدن نیروهای عملیات آتی در غرب سردشت (نصر ۷) و از سرگیری برخی کارهای مقدماتی در این منطقه، راوی قرارگاه قدس قرآینی از هوشیاری نسبی دشمن را به شرح زیر گزارش کرد: «نیروهای دشمن در منطقه حساس شده و شب‌ها تا روشن شدن هوا از روی ارتفاع “دوپازا” با پرتاب منور تمام شیارهای خط را زیر آتش قرار می‌دهند. ^(۵) در جلسه امروز قرارگاه قدس، مأموریت تیپ ۲۹ نبی‌اکرم ابلاغ و قرار شد این تیپ بلافاصله پس از لشکر ۳۱ عاشورا وارد عمل شود و با عبور از مواضع این یگان، ارتفاع “بلفت” را تصرف کند. ^(۶) همچنین به دلیل نگرانی از نداشتن نیروهای احتیاط، قرار شد هر یک از واحدهای

عمل‌کننده یک گردان احتیاط تشکیل دهند و برای تحکیم مواضع دویازا نیز که از سمت بلفت تهدید می‌شود، تیپ نبی اکرم در شب اول عملیات آن را تقویت کند.^(۷)

۱۸۱

بین نیروهای خودی و افراد دو گروهک دمکرات و کومه‌له چند درگیری روی داد که بر اثر آن، شماری از نیروهای خودی شهید یا زخمی شدند و تلفاتی نیز بر این دو گروهک وارد آمد. نیروهای ضربت پاسگاه شهید کاظمی در مسیر مهاباد - آجی‌دره به کمین عناصر دمکرات برخوردند و با آنها درگیر شدند. در این درگیری، شش تن از نیروهای خودی شهید و چهار تن زخمی شدند و دو خودرو آنها نیز منهدم شد. چهار تن از نیروهای گروهک دمکرات نیز کشته شدند.

همچنین نیروهای گشتی "تیپ انصارالرسول جوانرود در درگیری با عناصر حزب دمکرات چهار تن از آنها را به هلاکت رساندند. در این درگیری یک تن از نیروهای خودی شهید، هفت تن زخمی و دو تن نیز به اسارت درآمدند.^(۸) در ساعت ۱۵: ۱۹ نیز گروهان ژاندارمری سردشت در محور "نئونان" به "سارتهکه" واقع در شمال شرقی سردشت با چته‌های هیز "رمزیران" به فرماندهی "احمد نیستانی" درگیر شدند که بر اثر آن، پنج تن شهید و ده تن زخمی شدند.^(۹) چته‌های حزب منحله دمکرات با بمب‌گذاری در مسیر لوله‌های گاز جمهوری اسلامی در نوار مرزی ایران - ترکیه (منطقه اشنویه) بخشی از آن را تخریب کردند.^(۱۰) گروه ضربت "محمد رسول‌الله" (ص) نیز در منطقه ارومیه با اشرار مسلح درگیر شدند که در نتیجه مهاجمان به خاک ترکیه گریختند. همچنین نیروهای پایگاه "سلطانی" در منطقه "سرو" ارومیه چهار تن از افراد حزب منحله را دستگیر و مقادیری اسلحه از آنها ضبط کردند.^(۱۱)

۱۸۲

امروز دومین کاروان امریکایی شامل نفتکش کویتی "گازپرنس" و دو رزم‌ناو همراه آن بر خلاف کاروان اول، بدون اطلاع قبلی و جنجال‌های تبلیغاتی از تنگه هرمز عبور کرد. خبرگزاری "آسوشیتدپرس" به نقل از منابع کشتی‌رانی گزارش داد: «تانکر کویتی "گازپرنس" پس از بارگیری گاز مایع در بندر "الاحمدی" کویت، در سفر مخفیانه امروز از تنگه هرمز عبور کرد.» این منابع افزوده‌اند: «تانکر کویتی از خطرات ایران در خلیج فارس رسته و تنگه هرمز را ترک کرده است.»^(۱۲) روزنامه "کرونیکل سانفرانسیسکو" چاپ آمریکا در مورد حرکت این کاروان و آگاهی نیروهای ایران از حرکت آنها نوشت: «نفتکش کویتی تحت اسکورت آمریکا در حالی از تنگه هرمز عبور کرد که یک کشتی جنگی ایرانی آنها را تعقیب می‌کرد.» این روزنامه افزود: «نفتکش گازپرنس با اسکورت دو رزم‌ناو آمریکا با ورود به

دریای عمان به سوی بندر “خورفکان” پیش می‌رود. «^(۱۳) به هنگام عبور این کاروان از خلیج فارس، منابع امریکا گزارش آن‌را لحظه به لحظه به اطلاع رییس ستاد مشترک این کشور رسانده و او را از تهدیدهای احتمالی آگاه می‌کردند. خبرگزاری “رویتر” با اعلام این خبر به نقل از مقام‌های امریکا گزارش داد: «هنگامی که کاروان کشتی‌ها به تنگه هرمز نزدیک شد، واحدهای اطلاعاتی امریکا گزارش دادند که چند کامیون موشک‌انداز در آن‌جا مستقر و یک رادار ردیاب روشن شده است. «خبرگزاری رویتر به نقل از یک منبع دیگر اعلام کرد: «هواپیماهای امریکایی با ارسال علایم مزاحم، در رادار ایران اختلال ایجاد کردند، ولی در آخر معلوم شد که بر روی کامیون‌ها موشک‌های “کرم‌ابریشم” نصب نشده و هشدار غلط بوده است. «^(۱۴) در این حال ایالات متحده با درک وجود خطر مین‌ها در خلیج فارس، درصدد افزایش ناوگان مین‌روب خود است. منابع پنتاگون اعلام کردند که امریکا در اواخر هفته چهارم قایق مین‌روب کوچک چوبی برای افزایش توان مین‌روبی خود به خلیج فارس اعزام خواهد کرد. «^(۱۵)

“لس‌آسپین” رییس کمیته نیروهای مسلح مجلس نمایندگان امریکا، در مصاحبه‌ای به کارآیی جمهوری اسلامی در به‌کارگیری مؤثر ابزار ساده جنگی در رویارویی با امریکا اشاره کرد و لزوم تغییر تاکتیک‌های نظامی پنتاگون را در برخورد با جمهوری اسلامی یادآور شد. وی گفت: «پنتاگون می‌بایست در مقابل تهدیدات ایران علیه کشتی‌رانی در خلیج [فارس] که دارای ویژگی‌های سطح پایین تکنولوژیک و ساده می‌باشد، در حالت آماده‌باش به‌سربرد و نسبت به تاکتیک‌های ساده و ارزان از خود حفاظت کند. ایرانی‌ها داوطلبان انتحاری در اختیار دارند. تحلیل‌گران عقیده دارند که مینی را که به کشتی “بریجتون” اصابت کرد، ایران کار گذاشته باشد. در حالی که امریکا متوجه به مین‌روبی است، من به شما اطمینان می‌دهم که در تهران اتاق‌هایی وجود دارد پر از طراحانی که در حال تهیه تاکتیک‌هایی هستند که بعد از خنثی شدن تهدید مین‌ها، مورد استفاده قرار خواهند گرفت. «وی افزود: «ما پشت خط قدرت هستیم و این جایی است که آنها دقیقاً می‌خواهند در آن‌جا باشیم. «آسپین سپس گفت: «ما باید بهترین نفرهای خود را در پنتاگون به کار بگیریم تا به جای صرف وقت در مورد تهدید با تکنولوژی‌های سطح بالا به بررسی تهدیدات با تکنولوژی پایین بپردازیم و به‌کارگیری آن را طراحی کنیم. ما باید یک اتاق را پر از مردان و زنانی بکنیم که کفش‌ها و عمامه‌های ایرانی‌ها را می‌پوشند و همان‌گونه که ایرانی‌ها طراحی می‌کنند، به طراحی بپردازند. «^(۱۶)

روزنامه “آبزرور” نیز در مورد طرح‌ها و آمادگی امریکا برای رویارویی با ایران نوشت: «مأموران اطلاعاتی امریکا هدف‌هایی را در ایران تعیین کرده‌اند تا در صورت مقابله با ایران، ناوگان امریکایی همراه نفت‌کش‌های کویتی در خلیج [فارس]، به این اهداف حمله کند. «^(۱۷)

این روزنامه افزود: « مقامات دولتی امریکا مقابله با عملیات سپاه پاسداران با استفاده از قایق‌های کوچک را بسیار مشکل‌تر از حمله به تأسیسات و پایگاه‌های ایران می‌دانند. » با این حال این روزنامه خاطرنشان کرد که هیچ شبهه‌ای در مورد آمادگی امریکا برای جنگ با ایران - در صورتی که این کشور (ایران) خواستار آن باشد - وجود ندارد. ^(۱۸)

۱۸۳

در پی درخواست امریکا از کشورهای اروپایی برای اعزام کشتی‌های مین‌روب به خلیج فارس و پاسخ منفی انگلستان و فرانسه به این درخواست، وزارت دفاع ایتالیا نیز با انتشار بیانیه‌ای با اشاره به این که دولت رم تحولات جنگ عراق با ایران را با دقت زیر نظر دارد، اعلام کرد: « این کشور علی‌رغم توافق نظر با نگرانی امریکا نسبت به آینده کشتی‌رانی آزاد در خلیج فارس، اعتقاد دارد که چنین امری می‌بایست در چارچوب اقدامات سازمان ملل مورد رسیدگی قرار گیرد. » در این اطلاعیه تأکید شده است: « به عقیده دولت ایتالیا در شرایط فعلی اعزام کشتی‌های مین‌یاب این کشور به آب‌های خلیج فارس اقدام شایسته‌ای نیست. » ^(۱۹)

نخست‌وزیر فرانسه، (ژاک شیراک) نیز در توجیه رد درخواست امریکا گفت: « اگر ایران به منافع فرانسه حمله کند، این کشور مقابله به مثل خواهد کرد. » شیراک افزود: « فرانسه کشور غیرمسئولی نیست و خواستار صلح است و با اعزام یگان دریایی، خود را در موقعیتی قرار داده که بتواند در صورت لزوم، آزادی کشتی‌رانی را در خلیج فارس تأمین نماید. » ^(۲۰)

۱۸۴

قدرت‌های بزرگ اروپایی به‌ویژه ایتالیا و آلمان تلاش گسترده‌ای را برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق از طریق سازمان ملل و همکاری با دبیرکل، آغاز کرده‌اند. « آندره‌ئوتی » وزیر خارجه ایتالیا در دیدار با سفیر ایران در این کشور گفت: « بر من واضح و روشن است که ایران آغازکننده جنگ و به‌کارگیرنده سلاح‌های شیمیایی نبوده است. » وی با اشاره به گفت‌وگوی تلفنی خود با دبیرکل سازمان ملل و بیان جزئیات آن افزود که در این گفت‌وگو در خواست کرده است تا در تلاش‌های لازم جهت تشکیل گروه کار برای تعیین آغازگر جنگ، تسریع شود. وی همچنین ابراز امیدواری کرد که حوادث اخیر در مکه (۱۳۶۶/۵/۹) بر روند فعالیت‌های دبیرکل سازمان ملل تأثیر منفی نداشته باشد. ^(۲۱) « هانس دیتریش گنشر » وزیر خارجه آلمان غربی نیز یک روز پس از انتخاب آلمان به عنوان ریاست دوره‌ای شورای امنیت، در بیانیه‌ای اعلام کرد: « شایسته است نسبت به جنگ خلیج فارس و تلاش در جهت اجرای آتش‌بس و احترام به کشتی‌رانی در خلیج فارس مقداری توازن و محافظه‌کاری از خود

نشان دهیم . « وی تأکید کرد که کشور وی مایل است در تلاش‌های موجود برای اجرای قطع‌نامه اخیر شورای امنیت برای متوقف کردن جنگ ایران و عراق فعالانه شرکت کند . » (۲۳)

۱۸۵

کشتار زائران خانه خدا به دست نیروهای امنیتی آل‌سعود ، موجی از نفرت در داخل ایران ایجاد کرده و بر تنش‌های موجود در منطقه افزوده است . امروز میلیون‌ها تن از مردم خشمگین در شهرهای ایران با راه‌پیمایی و سردادن شعارهایی چون « مرگ بر امریکا » ، « مرگ بر آل‌سعود » ، خشم خود را از کشتار بی‌رحمانه زائران خانه خدا نشان دادند . رییس مجلس شورای اسلامی « حجت‌الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانی » در اجتماع راه‌پیمایان تهرانی که در برابر مجلس شورای اسلامی گرد آمده و خواستار گرفتن انتقام خون این شهدا بودند و شعارهایی چون « تبت یدای لیب ، بریده باد دست فهد » ؛ « هاشمی ، هاشمی ، انتقام ، انتقام » سر می‌دادند ، گفت : « اگر دنیا داران کم صبر و کم حوصله‌اند ، خداوند و سربازان و رهروان راه خدا باید صبر و متانت داشته باشند و با برنامه‌ریزی لازم به اهداف مقدس اسلام برسند . ما با راندن حکام آل‌سعود در کوره‌راهی که این خبیث‌ها انتخاب کرده‌اند ، آنها را به جهنم و مرگ حتمی می‌رسانیم . » هاشمی رفسنجانی تأکید کرد : « ما دست آل‌سعود را در این جنایت می‌بینیم و شکی نداریم که این فاجعه با دستور حامی آنها ، ابرقدرت امریکا اتفاق افتاده است . ما ضمن آن که ریشه اصلی را برای انتقام انتخاب خواهیم کرد ولی از جنایت سعودی‌ها هم به عنوان مجری صرف‌نظر نخواهیم کرد . » رییس مجلس در بیان علت و ریشه‌های اصلی این اقدام قساوت‌آمیز حکام سعودی گفت : « یکی از دلایل این اقدام که برای همه روشن است ، شکست افتضاح‌آمیز امریکا در خلیج فارس است . پس از رسوایی جبران‌ناپذیر سفر مخفیانه هیئت امریکایی به ایران و قضیه ایران کنترا و آنچه را که امریکا بر سر این مسئله از دست داد ، اتفاق می‌افتد . این افتضاحات ، امریکا را به ایجاد حادثه‌ای بزرگ و فجیع در رابطه با ایران محتاج کرده بود ، ولی این طرحی نیست که به نفع امریکا تمام شود . » (۲۳)

روزنامه جمهوری اسلامی نیز به نقل از خبرنگاران خود در نقاط مختلف کشور ، گزارش داد که مردم شهرهای زنجان ، رشت ، اهواز ، ایلام ، رزن ، ملایر ، ساری ، ارومیه ، بروجرد ، بابل ، بندرعباس ، بندرانزلی ، خمینی شهر ، تویسرکان ، جهرم ، تایباد ، رامسر ، نوشهر ، ورامین ، زاهدان ، تبریز و ... با برگزاری راه‌پیمایی ، انزجار خود را از اقدام پلیس عربستان در کشتار زائران خانه خدا اعلام کردند و از مقام‌های مسئول خواستند تا انتقام خون شهدای مکه را از خاندان آل‌سعود بگیرند . (۲۴)

آقایان سیدعلی خامنه‌ای رییس جمهور ، سید عبدالکریم موسوی اردبیلی ، رییس شورای عالی قضایی و مهدی کروبی نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی با ارسال پیام‌های

جداگانه‌ای، نقض حریم امن بیت‌الله الحرام و قتل‌عام زنان و مردان خداجوی و لیبیک‌گوی را به ساحت مقدس امام زمان (عج) و امام امت تسلیت گفتند. در بخشی از پیام رییس جمهور آمده است: «این جنایت بی‌سابقه که با طراحی رژیم امریکا و به دست مزدوران پست و پلید آنها انجام گرفته، بی‌شک ناشی از کینه خشم‌آلود استکبار نسبت به امت انقلابی ما و حاکی از بغض و عناد عمیق آنان نسبت به اسلام و قرآن و شعائر زنده اسلامی است که استکبار از ملت و انقلاب ما دریافت کرده است و در عین حال این ناشی از ضعف و آسیب‌پذیری شدید جناح استکبار و ارتجاع در برابر موج کوبنده و قهرآلود اسلام انقلابی و زنده ماست.» در پیام آیت‌الله موسوی اردبیلی نیز آمده است: «هنگامی که فرزندان دلیر و رزمنده شما در آب‌های نیلگون خلیج فارس نیرنگ‌های شیطان بزرگ امریکای جنایت‌کار را نقش بر آب کردند، دست خیانت‌کار ایادی امریکا در عربستان زائران بیت‌الله الحرام را که فریاد برائت از مشرکین سر می‌دادند و با شعار مرگ بر امریکا و مرگ بر اسرائیل خواهان وحدت امت اسلامی بودند، به خاک و خون کشیدند تا از این طریق خدمتی به اربابان امریکایی خود کرده باشند و راهی برای بیرون آوردن استکبار جهانی از مخمصه و رسوایی شکست در خلیج فارس جست‌وجو کرده باشند. حکام سعودی حرم دین الهی را با شلیک گلوله شکستند و با این عمل در مقابل فرمان قرآن کریم در مورد ایمن بودن حرم الهی قرار گرفته و عملاً ثابت نمودند که لیاقت، توان و شایستگی حراست حرم امن الهی و خدمت به حجاج و زائران بیت‌الله الحرام را ندارند.»

نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی نیز با تشکر از حضور گسترده زائران ایرانی در راه‌پیمایی برائت از مشرکین، در مورد فاجعه مکه تأکید کرد: «برای این‌جانب تردیدی نیست که تهاجم وحشیانه که به دستور مقامات نادان و مزدور سعودی صورت گرفت با توافق و هماهنگی قبلی امریکای جنایت‌کار بوده است. این قتل‌عام ضمن این‌که نقض آشکار امنیت حرم و حریم خدا و قبله مسلمین است، روشن می‌سازد که مسلمین جهان و اندیشمندان اسلامی باید چاره‌ای بیندیشند و اداره حرمین شریفین را که متعلق به همه مسلمانان است به دست گیرند و امنیت حرم را برای میهمانان خدا به این خانه امن بازگردانند.» (۲۵)

حجت‌الاسلام محتشمی وزیرکشور، در پیام شدیداللحنی که خطاب به وزیر کشور عربستان سعودی صادر کرد، دولت سعودی را مسئول فاجعه مکه دانست. در این پیام آمده است: «ان لم یکن لکم دینکم و لاتخافون یوم‌المعاد فکونوا امرأ فی دنیاکم.» شما نه تنها امنیت حجاج و راه‌پیمایی که به‌عنوان یک وظیفه اسلامی چون سال‌های گذشته ندای برائت از کفار و مشرکین را سر داده بودند، تأمین نکردید بلکه به طرفداری از ائمه کفر و شرک یعنی امریکا و شوروی و صهیونیسم و به دستور شیطان بزرگ امریکا دستتان به خون حاجیان بیت‌الله آغشته گردید.» وی با اشاره به پیام امام، کشتار زائران خانه خدا را تلاش

نسنجیده امریکا و عربستان برای جلوگیری از انتشار این ندا دانست و افزود: «آنها با این خیانت هولناک عامل تسریع در انتشار و لبیک مستضعفین جهان به این پیام شده و حجاج بیت الله الحرام هر یک به رسولی از خون برخاسته بدل شدند تا این ندا را از خانه خدا به خانه دل مستضعفان عالم برسانند.» «حجت الاسلام محتشمی افزود: «آنچه از این پس برای ما و دیگر مسلمانان جهان به طور جدی مطرح و دنبال خواهد شد، عدم صلاحیت شما و به واقع امریکای دشمن اسلام، در اداره حرمین شریفین است و ما این موضوع را به اشکال تازه و جدی تر با ملت‌ها مطرح و پی‌گیری خواهیم کرد تا ان شاء الله در آینده نزدیک این اماکن مقدسه به دست مسلمین جهان اداره شود.» (۲۶)

۱۸۶

راه‌پیمایی مردم ایران برای ابراز خشم و انزجار خود در مورد کشتار زائران خانه خدا به دستور حکام آل سعود و اظهارات مسئولان نظام جمهوری اسلامی، بازتاب گسترده‌ای در رسانه‌های همگانی جهان داشت. رادیو امریکا به نقل از روزنامه «نیویورک تایمز» گفت: «ایران با عهده به انتقام‌جویی از مرگ صدها زائر ایرانی در مکه، خواستار ریشه‌کن شدن خانواده سلطنتی عربستان شده و این امر به احتمال درگرفتن یک جنگ مذهبی در منطقه متشنج خلیج فارس افزوده است. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، یک میلیون ایرانی در اطراف مجلس شورای اسلامی در تهران اجتماع کردند و فریاد انتقام سردادند. مقامات ایران امروز را روز ابراز انزجار و نفرت عمومی اعلام کرده بودند. «نیویورک تایمز» سپس نوشته است: «خبرگزاری رسمی ایران گزارش داده که هاشمی رفسنجانی رییس مجلس خطاب به جمعیت گفته است به‌عنوان سربازان خدا و مجریان اصول الهی وظیفه دارند که با ریشه‌کن ساختن حکام سعودی انتقام خون شهدا را بگیرند.» این روزنامه می‌افزاید: «بی‌گمان درگیری‌های مکه به تشدید احساسات در منطقه دامن خواهد زد.» (۲۷)

رادیو بی. بی. سی. درباره فاجعه مکه و تأثیر آن بر روابط ایران و عربستان گفت: «این تازه‌ترین برخورد ایران و عربستان سعودی نیست و دو کشور از گذشته‌های دورتر از مسائل سیاسی، برداشت از اسلام و دخالت دین در سیاست، نظرگاه‌های متفاوتی داشته‌اند.» «باقر معین» از بخش شرقی بی. بی. سی. روابط دو کشور را چنین ارزیابی کرد: «حتی پیش از انقلاب هم روابط حجاج ایرانی با پلیس سعودی خوب نبود، زیرا زیارت قبور ائمه شیعه در بقیع توسط حجاج ایرانی با ممانعت پلیس روبه‌رو بود. اما نقطه عطف در روابط دو کشور پس از انقلاب پیش آمد. از نظر آیت‌الله خمینی حج فرصتی است که مسلمانان باید در آن به بحث درباره سرنوشت جهان اسلام بپردازند، از همین‌رو هر سال آیت‌الله خمینی طی پیامی برای حجاج، ضمن انتقاد شدید از ابرقدرت‌ها و اسرائیل، به آن دسته از حکام مسلمان که آنها را نوکران امپریالیسم می‌خواند، شدیداً حمله می‌کند. امسال آیت‌الله خمینی ضمن پیام شدیدالحن



راهپیمایی مردم تهران به سوی مجلس شورای اسلامی در اعتراض به فاجعه کشتار مکه

خود به کسانی حمله کرد که آنها را مسلمانان بی‌خدایی قلمداد کرد که در عمارت‌های تجملی خود به راحتی می‌آرامند و به فکر فقرا و محتاجان نیستند. وی از علمای جهان اسلام خواست تا در این باره تلاش کنند. عربستان جامعه‌ای بسته دارد و رژیم این کشور از هرگونه تظاهرات و مخالفت سیاسی بیم‌ناک است. عربستان نه تنها با تظاهرات مخالف است بلکه از شعارهای ایرانیان که به روابط نزدیک عربستان با آمریکا اشاره می‌کند، دل خوشی ندارد. واقعیت فاجعه‌ای که در مکه اتفاق افتاده هرچه باشد، روابط ایران و عربستان مسیر خصومت‌آمیز و نامطمئنی را در پیش دارد. (۲۸)

۱۸۷

هیئت اعزامی جمهوری اسلامی ایران که برای دیدار با مجروحان ایرانی در مکه و آگاهی از چگونگی کشتار زائران خانه خدا، به عربستان سفر کرده بود در پی کارشکنی حکام آل سعود، در حرکتی اعتراض‌آمیز به تهران بازگشت. «آیت‌الله توسلی» نماینده حضرت امام در هیئت اعزامی به جده، در گفت‌وگوی اختصاصی با خبرگزاری جمهوری اسلامی در مورد دلایل بازگشت این هیئت گفت: «وزارت امور خارجه قبل از عزیمت این هیئت به جده، با سفارت سعودی در تهران هماهنگ کرده بود و انگیزه سفر، ابلاغ سلام حضرت امام و تفقد ایشان از مجروحین و خانواده شهدا و تحقیق در مورد جنایات حاکمان سعودی بود و سفارت

سعودی نیز با دادن ویزا با سفر موافقت کرد. مقامات سعودی از ما سؤال کردند که هدف شما از آمدن به عربستان چیست؟ آیا ملاقاتی در برنامه شما گنجانده شده است؟ که در جواب گفتیم خیر و تأکید کردیم که برای بررسی و تفقد از حال افراد ایرانی و ابلاغ سلام حضرت امام به این‌جا آمده‌ایم و خواستار بررسی سریع اوضاع و احوال و شرایط مجروحین ایرانی و انتقال سریع پیکر شهدا به ایران هستیم. « آقای توسلی افزود: « در جده هیئت اعزامی از پذیرایی سعودی‌ها استقبال نکرد و پس از این‌که به توافق نرسیدیم، به ایران مراجعت کردیم. روز قبل از حادثه، وزیر حج و اوقاف عربستان سعودی در ملاقات با آقای کروی نماینده حضرت امام از میزان شرکت‌کنندگان در راه‌پیمایی سؤال کرد و آقای کروی اعلام کرد حجاج ایرانی ۱۵۶ هزار نفر می‌باشند و ممکن است که حجاج غیر ایرانی نیز شرکت کنند که در جواب وزیر حج گفت اگر تعداد به این میزان باشد، حتماً درگیری به‌وجود خواهد آمد که این مورد بیانگر آن است که حادثه از قبل طرح‌ریزی شده بود. » (۲۹)

یک سخن‌گوی رسمی دولت عربستان به خبرگزاری این کشور گفت که گویا پادشاهی سعودی به این دلیل هیئت ایران را پذیرفته است که گمان می‌کرد آنها برای عذرخواهی از درگیری میان حجاج ایرانی و نیروهای انتظامی عربستان آمده‌اند، اما پس از آن روشن شد که دیدار این هیئت برای بهبود روابط ایران و عربستان سعودی نیست بلکه برای تحقیق در مورد حوادث اخیر است. (۳۰) وزارت کشور عربستان سعودی در توجیه این جنایت در سومین اطلاعیه خود به طرح جعلی وقایع پرداخت و بدون اشاره به کشته شدن شمار بسیاری از زائران ایرانی با اسلحه گرم، قتل این افراد را تنها بر اثر فشار و ازدحام جمعیت خواند! خبرگزاری خلیج به نقل از این بیانیه گزارش داد: « گروه‌هایی از حجاج ایرانی در مسیر راه در اطراف مکه شریف دست به راه‌پیمایی زدند. وقتی که حجاج دیگر از رفتن به داخل حرم و انجام عبادت در آن‌جا به‌خاطر اجتماع ایرانیان با مشکل مواجه شدند، با حجاج ایرانی گفت‌وگو کردند و خواستار عدم برگزاری این راه‌پیمایی شدند که با مخالفت ایرانی‌ها روبه‌رو شدند، در این‌جا نیروهای امنیتی که در اطراف مسیر بودند وارد عمل شده و مانع برخورد حجاج با ایرانیان شدند و به مقابله با راه‌پیمایی پرداختند. بر اثر دویدن حجاج ایرانی تظاهرکننده به عقب که با فشار شدیدی همراه بود، ده‌ها تن از زنان که در وسط راه‌پیمایان قرار گرفته بودند، زیر پا ماندند و ده‌ها تن از سالخوردگان که به زور به این راه‌پیمایی آمده بودند بر اثر فشار بی‌اندازه جمعیت به زمین افتادند. » (۳۱)

۱۸۸

کشورهای مسلمان جهان به صور گوناگون با محکوم کردن ایران یا عربستان به‌عنوان عامل فاجعه و یا بدون اشاره به مسئول این حوادث، از به‌وجود آمدن آن ابراز تأسف کرده و موضع کشور خود را اعلام کردند. خبرگزاری رویتر در این باره گزارش داد: « معمر قذافی

رهبر لیبی که از حامیان ایران به شمار می‌رود و اخیراً ایران را به خاطر خودداری از پایان بخشیدن به جنگ با عراق سرزنش کرده است، خشونت‌های مکه را محکوم کرده و تأکید کرده است که حرمین شریفین دیگر امن نیستند و یک ارگان بین‌المللی اسلامی باید حفاظت از آنها را بر عهده بگیرد. « (۳۲) رادیو ریاض در برنامه خبری امروز خود گفت: «حفظ اسد» رئیس جمهور سوریه، در تماس تلفنی با «شاه فهد» از حادثه اخیر مکه ابراز تأسف کرد و عاملان حادثه را - از هر طرفی که باشند - به خاطر زیر پا نهادن حرمت اماکن مقدس زائران خانه‌خدا، مورد نکوهش قرار داد. « (۳۳) خبرگزاری فرانسه نیز خبر داد که شورای وزیران بحرین تأسف عمیق و خشم شدید خود را از خشونت‌هایی که برخی از زائران ایرانی در مکه انجام داده‌اند، ابراز کرد. « (۳۴) خبرگزاری رسمی پاکستان «ای. بی. بی.» نیز جانب‌داری این کشور از اقدام عربستان سعودی در کشتار زائران ایرانی را منعکس کرد. این خبرگزاری گزارش داد: «محمد ضیاءالحق» رئیس جمهوری پاکستان، در پی خشونت‌های روز جمعه مکه که در جریان آن صدها زائر ایرانی کشته شده‌اند، هم‌دردی خود را با فهد شاه عربستان ابراز داشت. وی همچنین حمایت خود را از تلاش‌های «شاه فهد» برای این‌که مراسم حج در صلح و اتحاد و باشکوه انجام گیرد، اعلام داشت. « (۳۵)

مفسر رادیو اسرائیل با بیان اخبار و گزارش‌های دولت سعودی، حجاج ایرانی را آشوب‌کار خواند و افزود: «رژیم خمینی اغلب رژیم‌های اسلامی سنی در جهان عرب و غیره را به منزله دشمن می‌داند و آشکارا به‌طور مساوی علیه این رژیم‌ها اقدام می‌کند و تنها کشوری که ایران می‌تواند ایرانی‌هایی را به آن بفرستد، عربستان سعودی و آن هم در مراسم حج است، زیرا پس از انقلاب معلوم شد که حجاج ایرانی جهت تکان دادن پایه‌های استقرار رژیم سعودی کوشیده‌اند و امسال رژیم ایران سعی کرد این کوشش خود را افزایش دهد زیرا تعداد زائران ایران در سال جاری دو برابر سال گذشته بود و واضع است که حوادث خشونت‌انگیز دو روز پیش، اقداماتی آشوب‌گرانه و از قبل طراحی شده - و نه اتفاقی - بوده است. « (۳۶)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۶/۵/۱۱

۱- سند شماره ۲۸۸۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: «گزارش نویسه‌ای»، شماره ۱۴۴، از گردان ۱۲۴ سید الشهدا، ۱۳۶۶/۵/۸ تا ۱۳۶۶/۵/۱۱، ص ۵؛ و - سند شماره ۲۸۸۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: «گزارش نویسه‌ای و اطلاعاتی»، شماره ۱۳۶، معاونت عملیات و اطلاعات نزاجا، ۱۳۶۶/۵/۱۱ تا ۱۳۶۶/۵/۱۲، ص ۲. تهران - به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- روزنامه رسالت، ۱۳۶۶/۵/۱۲، ص ۲. تهران - به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- روزنامه رسالت، ۱۳۶۶/۴/۱۲، ص ۳.

۴- سند شماره ۱۵۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی، قرارگاه قدس، عملیات نصر ۷،

۱- سند شماره ۲۸۸۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: «گزارش نویسه‌ای»، شماره ۱۴۴، از گردان ۱۲۴ سید الشهدا، ۱۳۶۶/۵/۸ تا ۱۳۶۶/۵/۱۱، ص ۵؛ و - سند شماره ۲۸۸۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: «گزارش نویسه‌ای و اطلاعاتی»، شماره ۱۳۶، معاونت عملیات و اطلاعات نزاجا، ۱۳۶۶/۵/۱۱ تا ۱۳۶۶/۵/۱۲، ص ۲.

۲- سند شماره ۲۸۸۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: «گزارش نویسه‌ای اطلاعاتی»، شماره ۲۰، نزاجا، معاونت عملیات و اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۹ تا ۱۳۶۶/۵/۱۶، ص ۱۳؛

- راوی : برادر مزدحسی ، از تاریخ ۱۳۶۶/۵/۹ تا ۱۳۶۶/۵/۲۴ ، ص ۱۶ ؛ دو نوار شماره ۲۵۹۹۶ .
- ۶- سند شماره ۱۵۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ : دفترچه ثبت جنگ راوی ، قرارگاه قدس ، عملیات نصر ۷ ، راوی : برادر مزدحسی ، از تاریخ ۱۳۶۶/۵/۹ تا ۱۳۶۶/۵/۲۴ ، ص ۱۵ ؛ دو نوار شماره ۲۵۹۹۶ .
- ۷- سند شماره ۰۴۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ : لشکر ۳۱ عاشورا ، عملیات نصر ۷ ، ابراهیم پور ، ۱۳۶۶/۵/۲۹ ، ص ۱۳ .
- ۸- سند شماره ۰۶۹۹۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ : از سپاه ناحیه مستقل چهارم بعثت باختران ، به ستاد مرکزی سپاه معاونت اطلاعات ، ۱۳۶۶/۵/۲۸ .
- ۹- سند شماره ۰۲۸۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ : " گزارش نویهای اطلاعاتی " ، شماره ۲۰ ، نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران ، معاونت عملیات و اطلاعات ، ۱۳۶۶/۵/۹ تا ۱۳۶۶/۵/۱۶ - ص ۱۷ .
- ۱۰- سند شماره ۰۹۷۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ : دفتر سیاسی نمایندگی امام در قرارگاه نجف ، ۱۳۶۶/۵/۲۵ ، ص ۱ .
- ۱۱- سند شماره ۰۲۸۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ : " گزارش نویهای اطلاعاتی " ، شماره ۲۰ ، نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران ، معاونت عملیات و اطلاعات ، ۱۳۶۶/۵/۹ تا ۱۳۶۶/۵/۱۶ - ص ۱۷ .
- ۱۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۵ ، کویست - خبرگزاری آسوشیتدپرس ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- (13- Sunfrancisco Chronicle) Aug 4 1987
- ۱۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۹ ، ۱۳۶۶/۵/۱۵ ، ص ۱۵ ، واشنگتن - خبرگزاری رویتر ، ۱۳۶۶/۵/۱۴ .
- (15- Sunfrancisco Chronicle) Aug 4 1987
- ۱۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۳ ، واشنگتن - خبرگزاری بونایتدپرس ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۱۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۵۵ ، لندن - خبرگزاری کویت ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۱۸- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۴۵ ، لندن - خبرگزاری کویت ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ روزنامه آبرزور .
- ۱۹- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۱۴ ، رم -
- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۲۰- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۵۴۵۵ ، پاریس - خبرگزاری فرانسه ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۲۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۷ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۲۱ ، رم - خبرگزاری جمهوری اسلامی ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ .
- ۲۲- روزنامه جمهوری اسلامی ، ۱۳۶۶/۵/۱۳ ، ص ۱۱ .
- ۲۳- روزنامه رسالت ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۶ .
- ۲۴- روزنامه جمهوری اسلامی ، ۱۳۶۶/۵/۱۳ ، ص ۴ .
- ۲۵- روزنامه جمهوری اسلامی ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۷ .
- ۲۶- کیهان ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ - ص ۱۸ .
- ۲۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۸ ، ۱۳۶۶/۵/۱۴ ، ص ۷۱-۷۰ ، به نقل از رادیو آمریکا ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ .
- ۲۸- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۴۳ ، به نقل از رادیو بی . بی . سی . ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۲۹- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۱۶-۱۷ ، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۳۰- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۲۵ ، جده - خبرگزاری فرانسه ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۳۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۱۸ ، جده - خبرگزاری خلیج ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۳۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۲۰ ، بیروت - خبرگزاری رویتر ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۳۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۲۴ ، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۳۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۲۹ ، منامه - خبرگزاری فرانسه ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .
- ۳۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۷ ، ۱۳۶۶/۵/۱۳ ، ص ۲۰ ، راولپنڈی - خبرگزاری فرانسه ، به نقل از خبرگزاری پاکستان .
- ۳۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۱۳۶ ، ۱۳۶۶/۵/۱۲ ، ص ۴۱ ، دمشق - خبرگزاری جمهوری اسلامی ، ۱۳۶۶/۵/۱۱ .